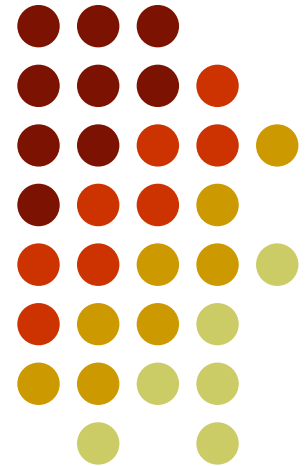

Η επίδραση της άσκησης σε προ-αθηρογόνους και αντι-αθηρογόνους παράγοντες σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2

Ν. Καδόγλου, Α. Καπελούζου, Ν. Σάιλερ, Γ. Φωτιάδης, Ν. Αγγελοπούλου, Ι. Βράμπας

Α΄ Παθολογική Κλινική ΓΝΘ «Ιπποκράτειο»,
Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών, Ακαδημίας Αθηνών
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Α.Π.Θ.

Σακχαρώδης διαβήτης (ΣΔ)

- Χρόνια νόσος που απαιτεί πληθώρα θεραπευτικών επεμβάσεων προκειμένου να μειωθούν οι οξείες επιπλοκές και οι μακροχρόνιες συνέπειές της.

American Diabetes Association - 2007

- 2-6 φορές > καρδιαγγειακός κίνδυνος (στεφανιαία νόσος, ΑΕΕ, περιφερική αγγειοπάθεια).
- 50% νεοδιαγνωσμένων ασθενών έχει ήδη εγκατεστημένη στεφανιαία νόσο.

O'Keefe JH Jr et al N Engl J Med 1999

MMPs, TIMPs

- Matrix metalloproteinases (MMPs): Οικογένεια πρωτεολυτικών ενζύμων που διασπούν το εξωκυττάριο υλικό.
- MMP-2, MMP-9: Αθηρογένεση, ρήξη της αθηρωματικής πλάκας, υπερπηκτικότητα, **υψηλά επίπεδα στον ορό ασθενών σε καρδιαγγειακά νοσήματα.**
- TIMPs: Αναστολείς των MMPs με αθηροπροστατευτική δράση και **χαμηλά επίπεδα στον ορό ασθενών σε καρδιαγγειακά νοσήματα**

Kadoglou NPE et al, Curr Med Res Opin 2004, Kadoglou NPE et al, Diabetic Med 2008

Η σημασία της άσκησης στο ΣΔ2

- Η φυσική δραστηριότητα και υψηλή καρδιοαναπνευστική ικανότητα μειώνουν την καρδιαγγειακή και συνολική θνητότητα σε ασθενείς με ΣΔ2.

Church TS et al Diabetes Care 2004

- Τουλάχιστον 150min μέτριας έντασης ή 90min υψηλής έντασης αερόβιας άσκησης κατανεμημένη σε 3 τουλάχιστον ημέρες εβδομαδιαίως (χωρίς να μεσολαμβάνουν περισσότερο από 2 συνεχόμενες ημέρες) βελτιώνει τον γλυκαιμικό έλεγχο και μειώνει τον καρδιαγγειακό κίνδυνο.

American Heart Association, 2009, American Diabetes Association 2009

Σκοπός

Η μελέτη της επίδρασης ενός προγράμματος μακροχρόνιας, αυτοελεγχόμενης άσκησης στα επίπεδα στο αίμα φλεγμονωδών παραγόντων (high-sensitivity CRP - hsCRP, ινωδογόνο), μεταλλοπρωτεϊνών (MMPs) και των αναστολέων τους (TIMPs) σε ασθενείς με ΣΔ2.

Μέθοδος

- 50 ασθενείς με ΣΔ2
- 50-68 ετών
- Διάρκεια ΣΔ2: 3.1 ± 1.1 έτη
- BMI > 25 kg/m²
- HbA1c > 6.5%
- Αγωγή: Αντιδιαβητικά δισκία (μετφορμίνη, σουλφονουλουρίες, αναστολείς DPP-4 ή συνδυασμό τους) > 1 έτος
- Απουσία διαβητικής μικρο-/μακρο- αγγειοπάθειας
- Όχι υπολιπιδαιμικής αγωγής

Μέθοδος

Διάρκεια μελέτης: 16 εβδομάδες

Τυχαιοποίηση σε ομάδες:

- **Ομάδα Άσκησης (N=25):** Συνεχής παρακίνηση για αυτο-ελεγχόμενη (χωρίς επίβλεψη) άσκηση 150min/εβδομάδα και επιπλέον 1 συνεδρία /εβδομάδα οργανωμένης άσκησης σε γυμναστήριο.
- **Ομάδα Ελέγχου (N=25):** Διατήρηση προηγούμενων σωματικών δραστηριοτήτων

Μέθοδος

- Σωματομετρικά χαρακτηριστικά (BMI, WHR)
- Αρτηριακή πίεση
- Βιοχημικός έλεγχος
- Εξέταση καρδιοαναπνευστικής ικανότητας

Εργοσπιρομέτρηση σε κυκλοεργόμετρο

ΣΤΑΔΙΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ (min)	ΕΝΤΑΣΗ (watts)	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ (rpm)
ΠΡΟΘΕΡΜΑΝΣΗ	01:00	15	50
ΣΤΑΔΙΟ 1	02:00	30	50
ΣΤΑΔΙΟ 2	02:00	50	50
ΣΤΑΔΙΟ 3	02:00	70	50
ΣΤΑΔΙΟ 4	02:00	90	50
...ΣΤΑΔΙΟ N: ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ			

Εργοσπιρομέτρηση σε κυκλοεργόμετρο

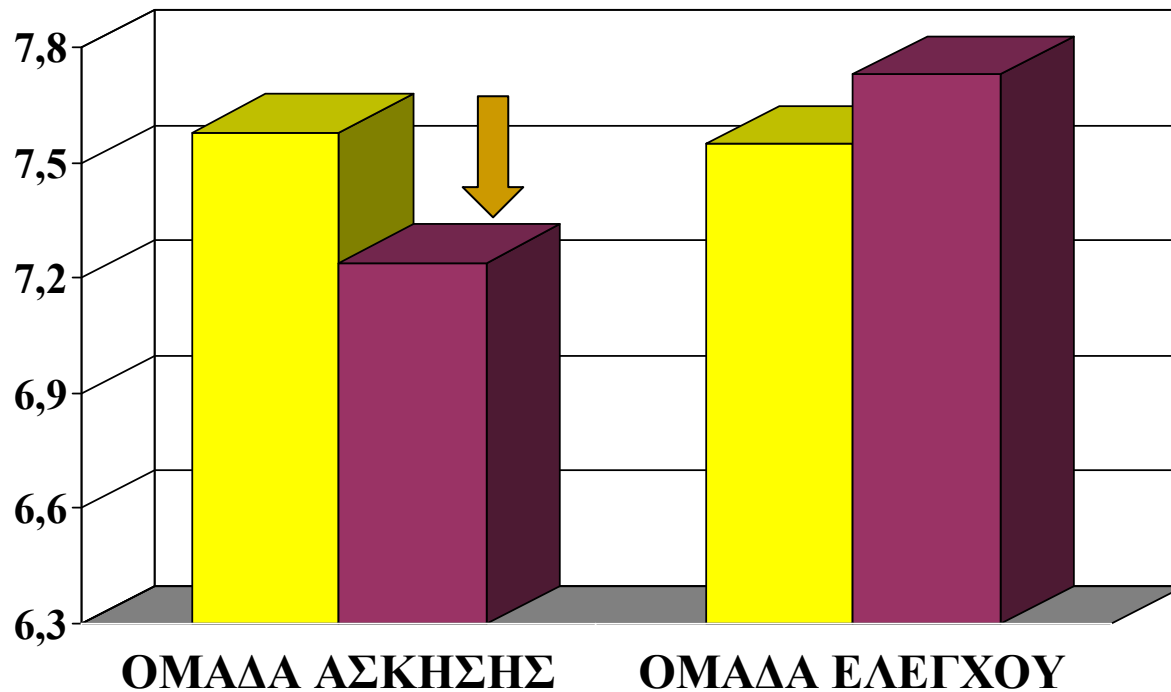

Αποτελέσματα: BMI, Αρτηριακή πίεση

	ΟΜΑΔΑ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	P
BMI (kg/m ²) αρχικά	31.69 ± 4.15	31.3±4.91	0.774
BMI (kg/m ²) τελικά	31.56 ± 4.47	31.53 ± 4.07	
SBP (mmHg) αρχικά	134.2 ± 19	133.5 ± 17.1	0.022
SBP (mmHg) τελικά	125.5±18.9*	132.3 ± 21.6	
DBP (mmHg) αρχικά	81.9 ± 10.7	78.5 ± 6.9	0.008
DBP (mmHg) τελικά	78.1 ± 9.6	80.4 ± 9	

Αποτελέσματα: HbA1c

$p < 0.001$

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

Αποτελέσματα: FPG, HOMA, MMP-2

	ΟΜΑΔΑ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	P
FPG (mg/dl) αρχικά	163.4 ± 37.7	164.7 ± 24.7	0.025
FPG (mg/dl) τελικά	147 ± 32.3*	178 ± 31.1	
Ins (mU/L) αρχικά	11.3 ± 4.92	9.87 ± 5.58	0.342
Ins (mU/L) τελικά	10.89 ± 3.51	10.44 ± 6.26	
HOMA-IR αρχικά	4.56 ± 2.4	4.01 ± 1.78	0.100
HOMA-IR τελικά	3.95 ± 2.25	4.59 ± 1.8	
MMP-2 (mg/dl) αρχικά	789.4 ± 81.1	746.2 ± 110.8	0.597
MMP-2 (mg/dl) τελικά	801.1 ± 98.3	832.1 ± 105.7	

Αποτελέσματα: Λιπιδαιμικό profile

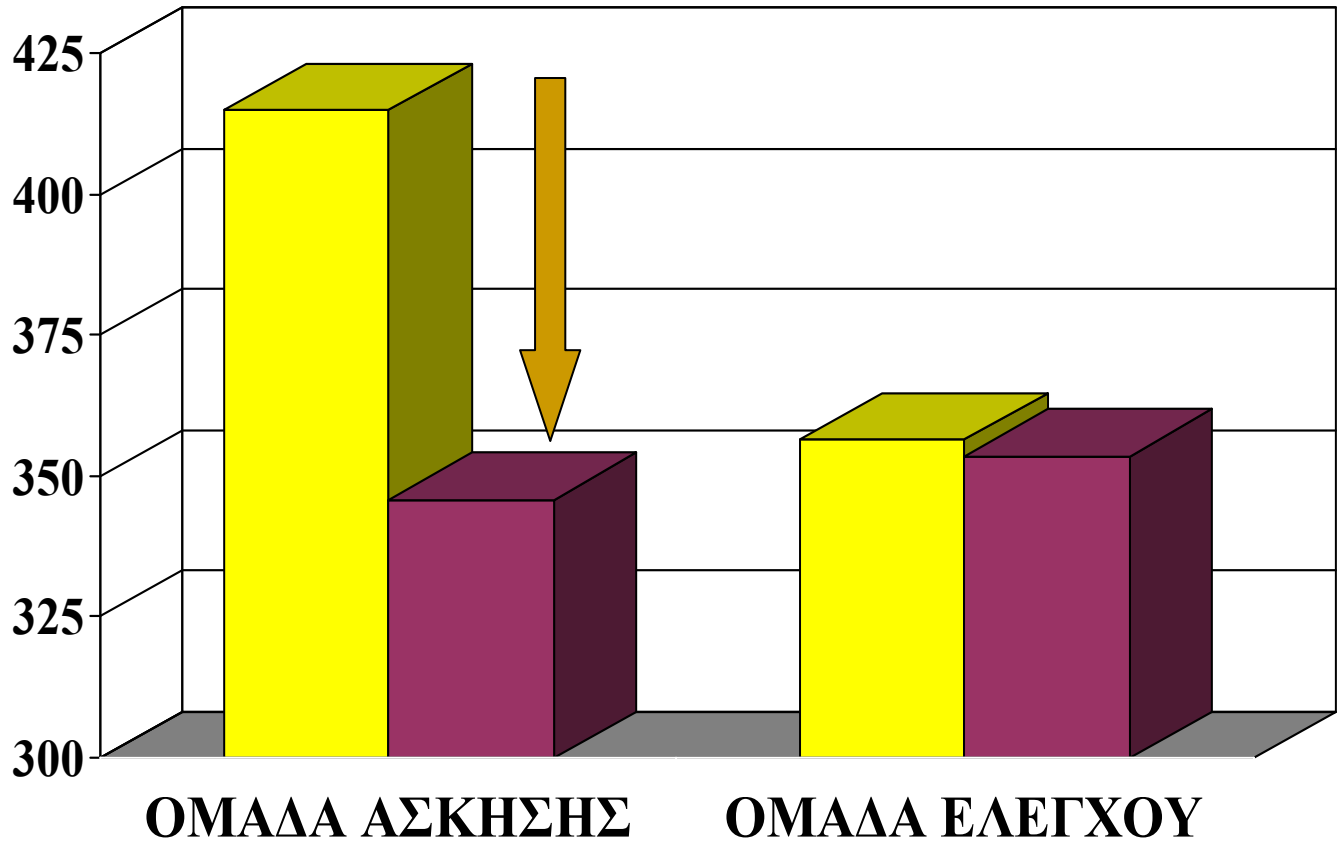
	ΟΜΑΔΑ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	P
TC (mg/dl) αρχικά	222.6 ± 39	227.9 ± 45.4	0.012
TC (mg/dl) τελικά	206.3 ± 39.6*	229.3 ± 52.5	
HDL (mg/dl) αρχικά	53.2 ± 15.9	54.4 ± 11.2	0.321
HDL (mg/dl) τελικά	53.4 ± 15.4	53 ± 12.5	
LDL (mg/dl) αρχικά	141 ± 30.5	143.1 ± 41.4	0.026
LDL (mg/dl) τελικά	125.4 ± 30.9 *	144.8 ± 47.7	
TG (mg/dl) αρχικά	142.1 ± 60.1	152.2 ± 74.6	0.341
TG (mg/dl) τελικά	137.6 ± 61.5	159.1 ± 78.9	

Αποτελέσματα: Ινωδογόνο (mg/dl)

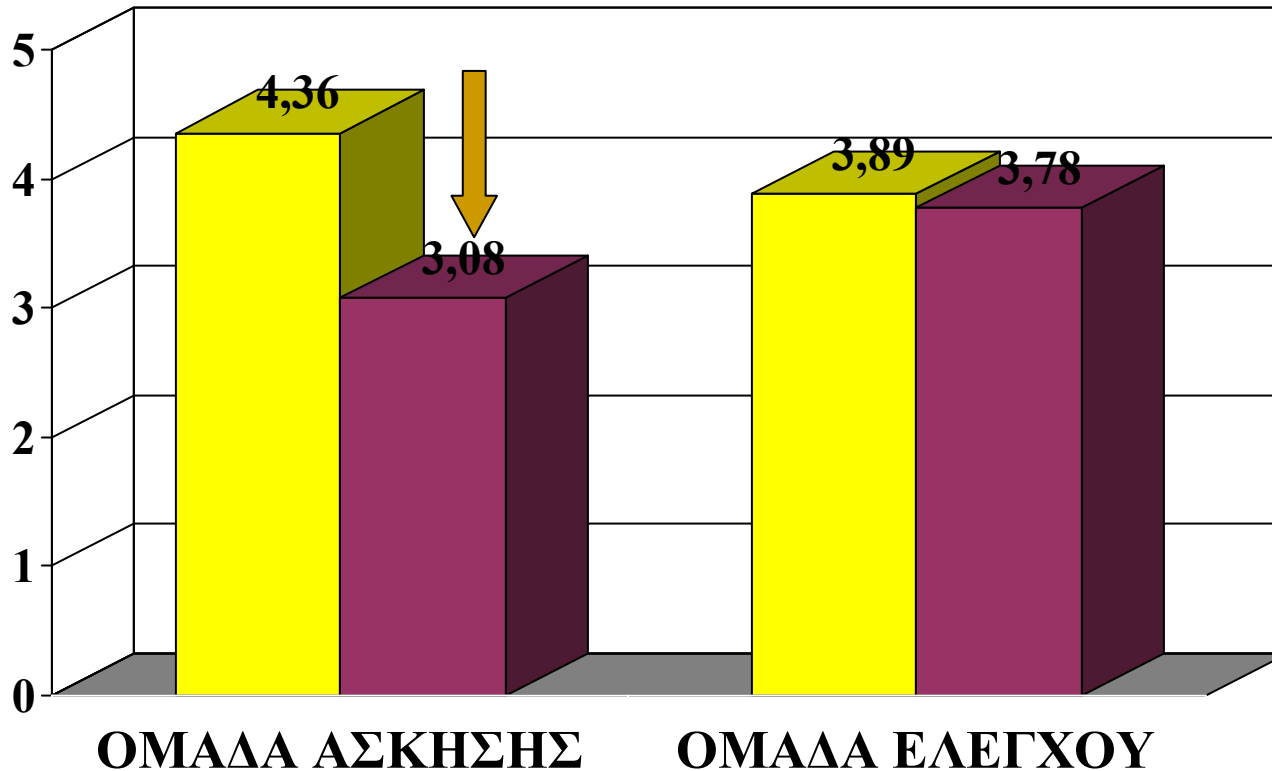

p=0.047

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

Αποτελέσματα: hsCRP (mg/L)

$p=0.041$

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

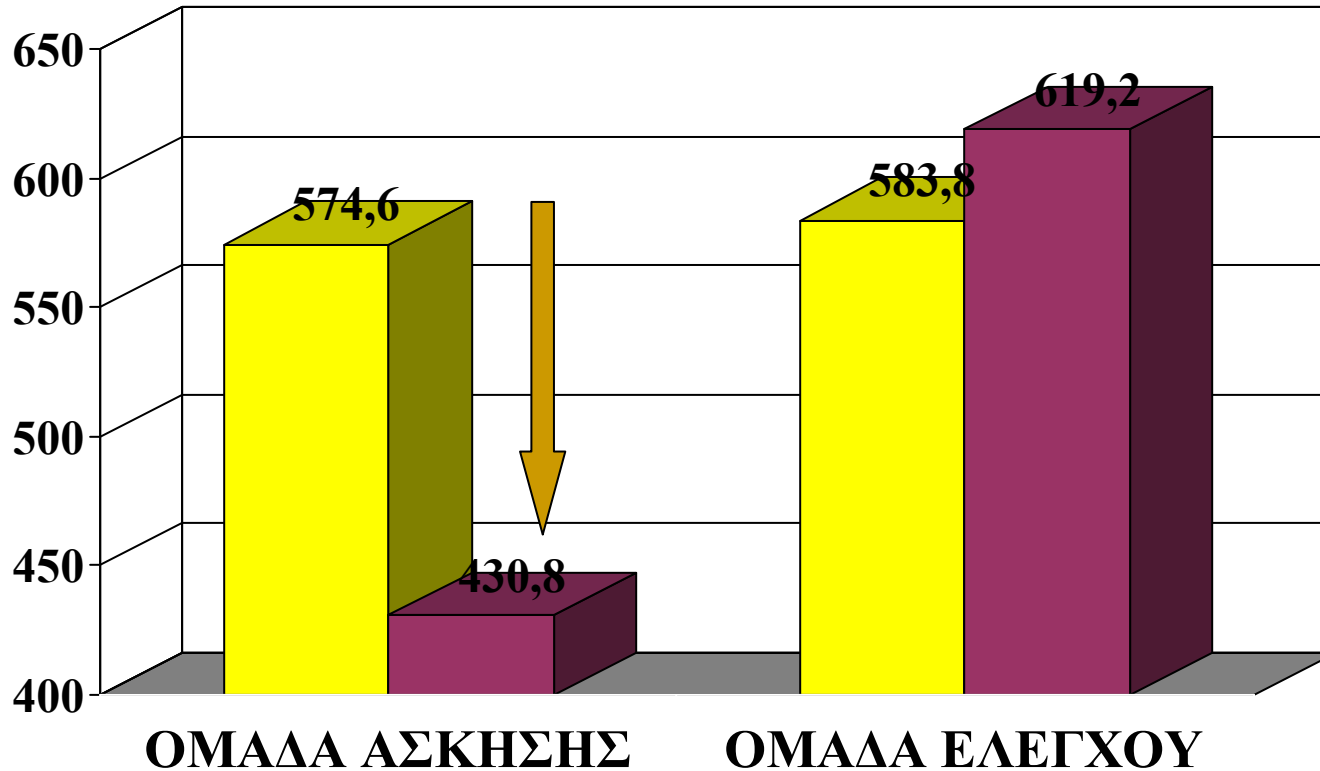

Αποτελέσματα: MMP-9 (mg/dl)

p=0.028

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

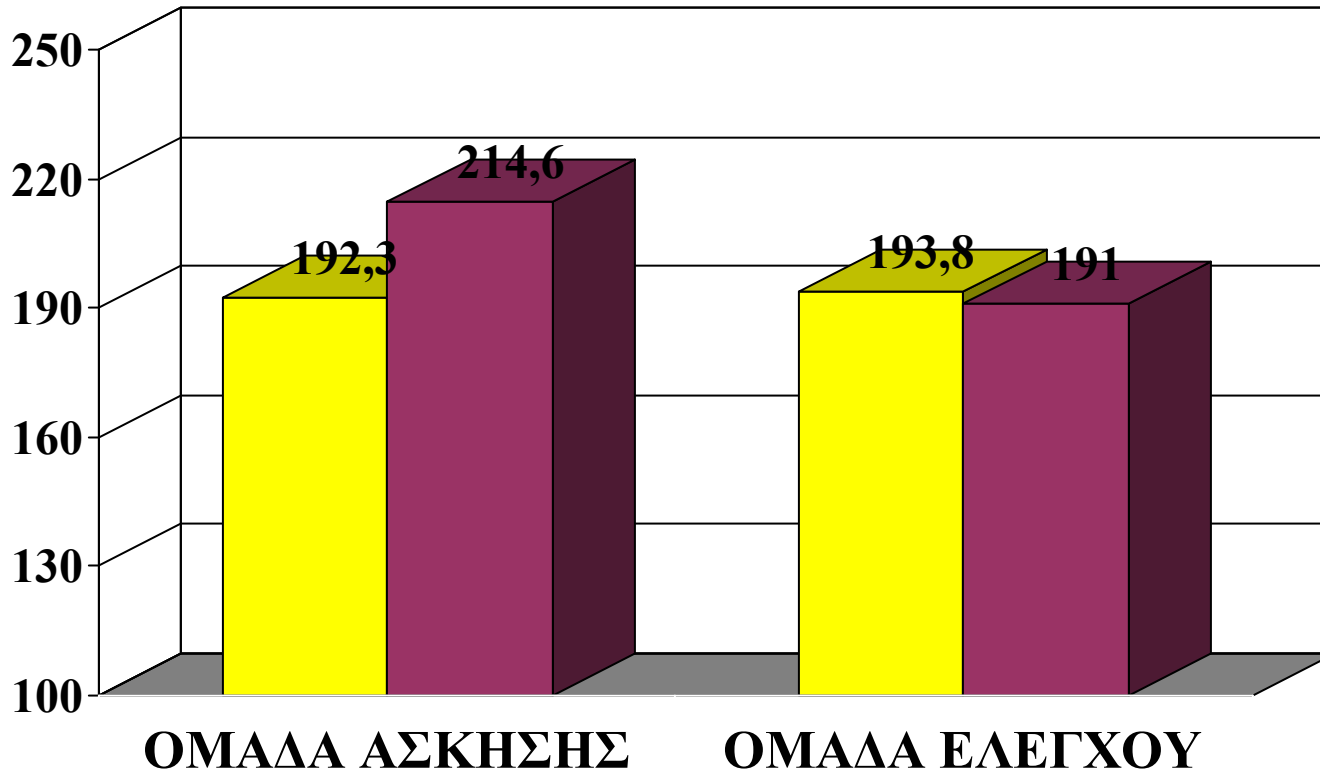

Αποτελέσματα: TIMP-1 (mg/dl)

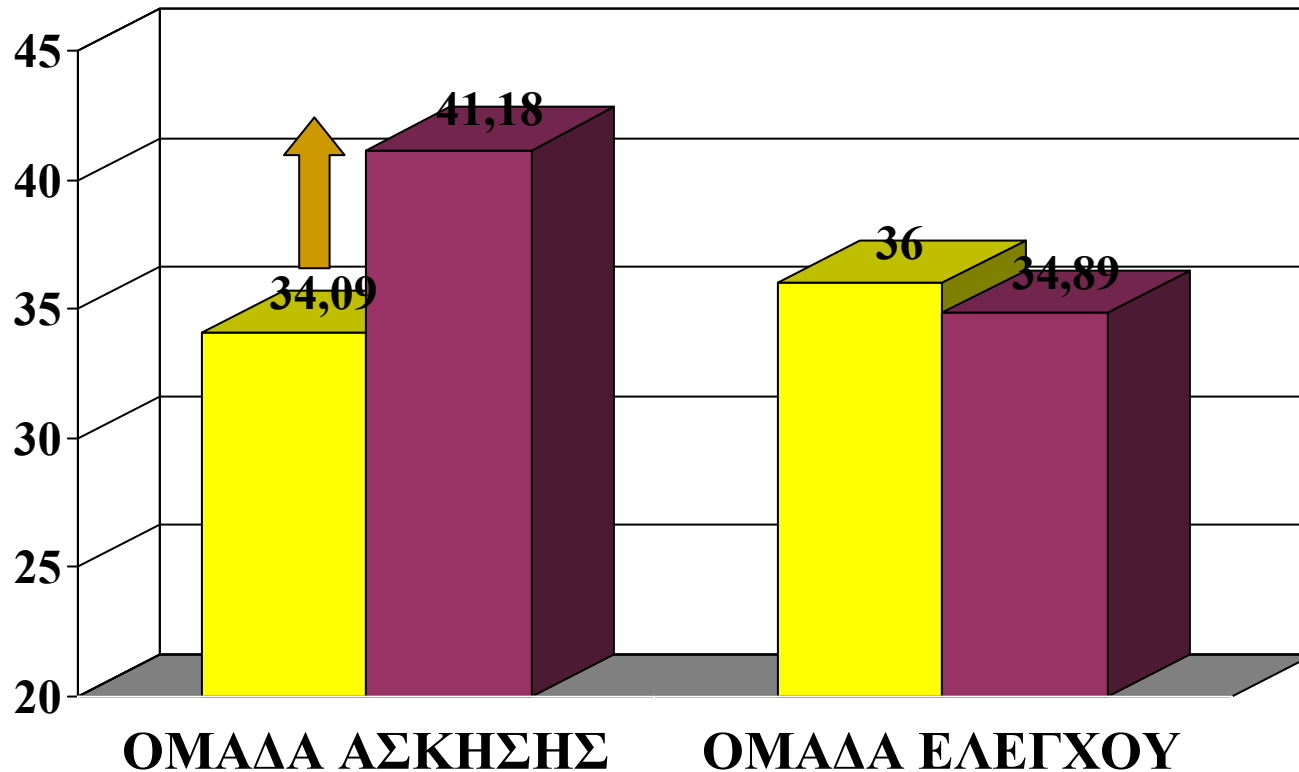

$p=0.229$

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

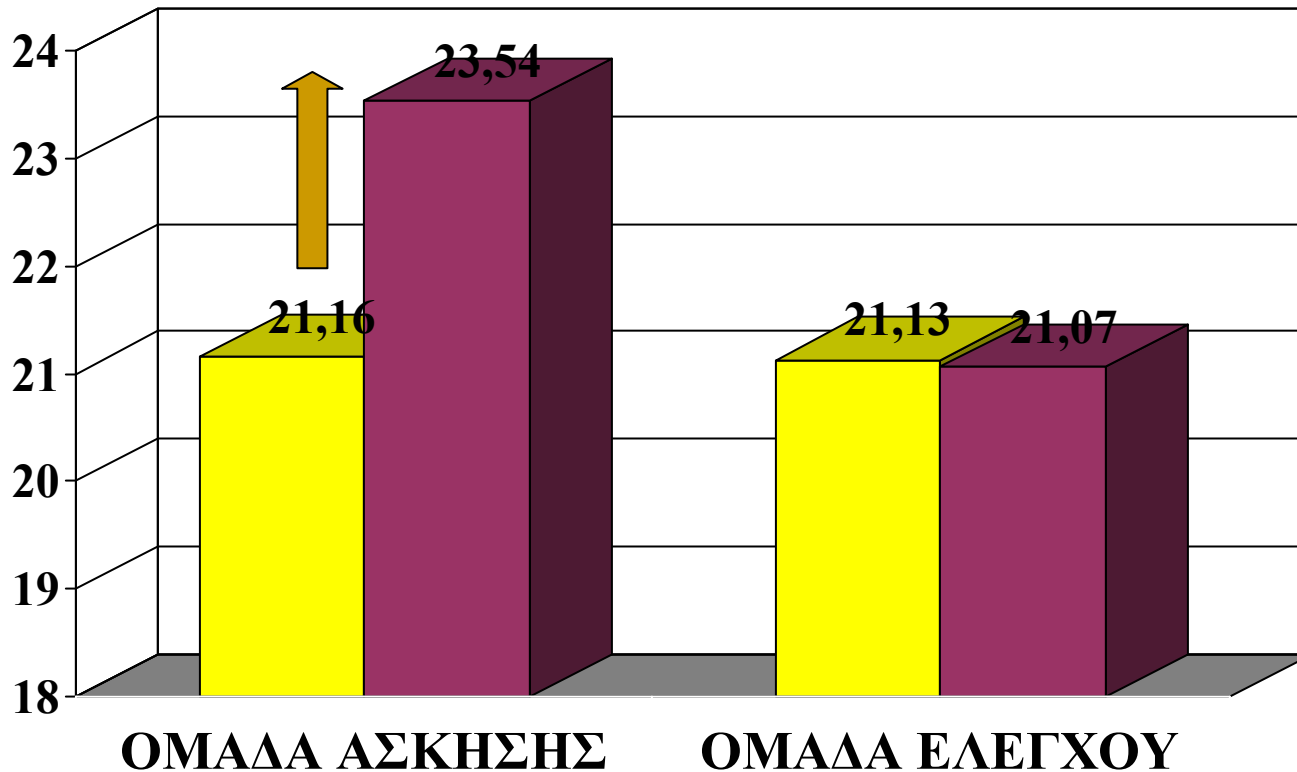
Αποτελέσματα: TIMP-2 (mg/dl)

$p=0.022$

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

Αποτελέσματα: VO_2 peak (ml/kg/min)

$p=0.011$

■ ΑΡΧΗ
■ ΤΕΛΟΣ

Συμπεράσματα

Η εφαρμογή μακροχρόνιου προγράμματος αυτο-ελεγχόμενης άσκησης, μέτριας έντασης σε ασθενείς με ΣΔ2:

- Βελτιώνει τη γλυκαιμική ρύθμιση και το λιπιδαιμικό profile.
- Καταστέλλει προ-αθηρογόνους παράγοντες (MMP-9, hsCRP, ινωδογόνο)
- Ενισχύει αντι-αθηρογόνους παράγοντες (TIMP-2, VO₂peak).

Συμπεράσματα

- Τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται να είναι ανεξάρτητα των μεταβολών βάρους και ινσουλινοευαισθησίας.
- Εφικτός και ρεαλιστικός τρόπος άσκησης με πιθανόν μεγαλύτερο ποσοστό συμμόρφωσης

ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

N.P.E. Kadoglou, I.S. Vrabas, N. Sailer, A. Kapelouzou, G. Fotiadis, G. Noussios, P.E. Karayannacos, N. Angelopoulou.

Exercise ameliorates serum MMP-9 and TIMP-2 levels in patients with type 2 diabetes.

Diabetes & Metabolism. 2009. In press. (IF=2.021)